

NYHETER OM EU

NYHETSBREV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ NR 26 NOVEMBER 2002

Oförsonliga motsättningar mellan EU:s stormakter

EU-toppmötet i Bryssel enades om ett slutbud till de tio länder som är kandidater för medlemskap i unionen. Det gäller Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckien, Slovakien, Ungern, Slovenien, Cypern och Malta.

De oförsonliga motsättningarna rörande jordbruks- och regionalpolitiken mellan de nuvarande EU-länderna begravdes tillfälligt i en diskriminerande kompromiss. Bönderna i de nya EU-länderna erbjuds till att börja med 25 procent av EU:s direkta inkomststöd. Därefter höjs det med fem procent om året fram till år 2007. Sedan ökar stödet med tio procent årligen tills kandidatländerna år 2013 är i nivå med övriga EU.

En uppgörelse mellan Tyskland och Frankrike strax innan toppmötet inleddes, beredde vägen för kompromissen. De övriga EU-länderna ställdes inför ett "fait accompli".

Men på det efterföljande toppmötet visade det sig snart att den franske presidenten Jacques Chirac och tyske förbundskanslern Gerhard Schröder inte riktigt visste vad de kommit överens om.

De hade kommit överens om att EU:s jordbruksutgifter i absoluta siffror inte skulle stiga efter 2006 förutom med en mindre inflationsuppräkning. Men från vilken nivå, de verkliga kostnaderna 2006 eller det maxbelopp som anslagits för 2006 i EU:s långtidsbudget? Verkliga kostnader, sade Schröder. Maxbeloppet, hävdade Chirac.

Det handlar om en skillnad på sex miljarder euro, cirka 54 miljarder kronor, om året för en sjuårig budgetperiod (2007-2013). Ett litet "missförstånd", som skulle ha orsakats av tolkarna, värt nästan 380 miljarder kronor, varav Tyskland svarar för en fjärdedel.

En oresonlig och stridslysten Chirac vann tolkningstvisten. Schröder gav efter inför hotet att den av Tyskland eftertraktade expansionen av unionen österut skulle

försvåras. Den eftergiften kostar Tyskland omkring 95 miljarder kronor.

Frankrike, det EU-land som tar emot mest jordbruksstöd av alla, lyckades dessutom skjuta fram planerna på en reformering av EU:s monstruösa och kostsamma jordbrukspolitik.

Schröder fick visserligen ett tak som i viss mån begränsar Tysklands utgifter för jordbruket i ett förstorat EU, men i utbyte ser det inte ut att bli någon verklig reform av unionens jordbrukspolitik före 2007; kanske inte ens en diskussion om en sådan reform.

Chirac, som är en inbiten motståndare till förändringar av EU:s jordbrukspolitik, försäkrade vid sin presskonferens att någon jordbruksreform inte längre är aktuell år 2003, som EU-kommissionen har föreslagit i sin halvårsöversyn. Chirac ser med andra ord ut att ha lyckats cementera den rådande ordningen, åtminstone för sin egen mandatperiod som president i Frankrike.

Trots att Gerhard Schröder förefaller att ännu en gång blivit lurad av Jacques Chirac, framstår Storbritanniens premiärminister Tony Blair ohjälpligt som EU-toppmötets stora förlorare.

– Den brittiska regeringen hade räknat med att Tyskland skulle slå sig ihop med dem och försöka driva igenom reformer i jordbrukspolitiken, men i stället lyckades Frankrike göra upp med Tyskland om att blockera reformer till 2006, säger Daniel Keohane, forskare vid tankesmedjan Centre for European Reform i London.

Den fransk-tyska överenskommelsen kom som en total överraskning för Blair när han anlände till toppmötet. Blair, som profilerat sig som en av de mest marknadsliberala ledarna inom EU, kunde bara hänvisa till framtiden och att den rymmer avregleringar, även inom jordbruket.

Chirac och Blair råkade ordentligt i luven på varandra under toppmötet.

– Oförsäkt! Så har ingen någonsin talat till mig.

Chirac vände ryggen till Blair och gick sin väg. Episoden utspelades – enligt referaten – i en paus på toppmötet. Chirac och Blair hade en häftig privat ordväxling på en blandning av engelska och franska. Exakt hur orden föll vet väl bara de inblandade, men Chirac tyckte att Blair var oförsämd när han talade om jordbruksstöden till de franska bönderna. Blair tyckte detsamma när Chirac talade om den brittiska rabatten på medlemsavgiften till EU.

De brittiska tabloidtidningarna visade med rubriker som "Who do EU think you are, Mr Chirac?" att de inte mist förmågan att snärta till mot de godätande fransmännen på andra sidan Engelska kanalen.

På grund av det fransk-brittiska storgrälet i Bryssel har det planerade bilaterala toppmötet mellan Chirac och Blair blivit uppskjutet på obestämd tid.

När det fransk-brittiska "hjärtliga samförståndet" ("Entente cordiale") når en ny bottennivå så beror det inte bara på motsättningarna om jordbruket och EU:s budget (den brittiska rabatten). Här spökar också rivaliteter om förhållandet till USA och ledarskapet i Europa. Från sin nya maktställning i Frankrike utmanar Chirac nu Tony Blair, som hamnar i marginalen om det fransk-tyska samarbetet börjar fungera igen.

Efter den överraskande uppgörelsen mellan Chirac och Schröder om kostnadsnivån för det framtida jordbruksstödet, som ställde Storbritannien och Tony Blair helt offside, sägs det att Tyskland och Frankrike förbereder ett gemensamt utspel till konventet om EU:s framtid, där den tyske utrikesministern Joschka Fischer nu tagit plats. Konventets ordförande, fransmannen Valéry Giscard d'Estaing, presenterade nyligen en skiss till en framtida författning för EU. Ritningen till Europas förenta stater, lyder krigsrubrikerna i brittisk press.

Fortsättning följer i den eviga striden om vems nationella intressen som ska vara bestämmande i stormaktskartellen EU.

Persson vill ändra stabilitetspakten

Statsminister Göran Persson ger sig nu in i debatten om EU:s så kallade stabilitetspakt. EU-kommissionens ordförande Romano Prodi, som sagt att pakten är "dum" med sina oflexibla regler, har rätt "på sikt" anser Persson. Men på kort sikt måste reglerna tillämpas strikt.

– Stabilitetspakten bör ändras. Men den kan bara ändras i ett läge av styrka, när länderna har ordning på sin ekonomi, inflationen är låg och tillväxten på plats. Allt annat tror jag inte på, sade Persson vid sin presskonferens efter EU-toppmötet i Bryssel.

Övervikt för ja till EU i Norge

För första gången på två år pekar en opinionsundersökning på att en majoritet av nordmännen skulle säga ja till att gå med i EU. I mätningen som Sentio/Norsk Statistikk har gjort för tidningarna Nationen, Klassekampen och Dagen svarade 46 procent ja till norskt EU-medlemskap. 44 procent sade nej medan 9,6 procent inte hade bestämt sig.

Om det hade varit en folkomröstning hade ja-sidan segrat med 50,3 procent av rösterna.

EU vill chartra plan för asylsökande

EU-länderna kan komma att gemensamt chartra flygplan för att återföra/deportera asylsökande till Afghanistan. Det är en del i en så kallad återförandeplan som det danska EU-ordförandeskapet presenterade för migrationsministrarna vid ett möte i Luxemburg.

Planen ska främst omfatta frivilligt återvändande, men även hemtransporter under tvång kan bli aktuella.

Spanjorer begår flest mord i EU

Spanien har EU:s högsta morderfrekvens; 3,3 mord per 100.000 invånare mot EU-snittet på 1,7.

I EU som helhet sjönk antalet personer som dödade under slutet av 1990-talet med i snitt 7,7 procent. I Spanien ökade morden samtidigt med 34,5 procent. Tvåa kom Belgien med 11,3 procent. Det visar nya siffror från det spanska institutet för kriminalforskning, IESP.

Bakom ligger de senaste årens snabbt ökande spanska brottslighet, påpekar IESP. I övriga EU har antalet anmälda brott sjunkit sedan slutet av 1990-talet, i Spanien ökade de under samma tid med nära 10 procent.

Genombrott för det militära samarbetet?

EU har antagit en plan för att bryta låsningen mellan Grekland och Turkiet som i två år lamslagit unionens planerade krishanteringsstyrka, uppgav EU:s utrikes talesman Javier Solana i samband med toppmötet i Bryssel.

I december 1999 enades EU om att inrätta en gemensam militär krishanteringsstyrka med 60.000 soldater, cirka 350 flygplan och omkring 100 örlogsfartyg.

Krishanteringsstyrkan är tänkt att vara operationsduglig nästa år. Men idag ser det ut som om bara planen för krisstyrkan kan vara klar nästa år. Unionens planerade klagar på att medlemsländerna inte är beredda att satsa tillräckligt med pengar och att man fortfarande saknar strategisk kapacitet för ledning, transpor-

ter och underrättelseverksamhet. Krishanteringsstyrkan behöver också tillgång till försvarspakten Natos planeringskapacitet och logistik. Förhandlingar mellan Nato och EU har pågått i två år, men har hitintills inte resulterat i något avtal på grund av motsättningar mellan Grekland och Turkiet. Natomedlemmen Turkiet, som länge ansökt om medlemskap i EU, vill ha insyn i och inflytande över militära operationer som EU:s krishanteringsstyrka kan tänkas genomföra med lånade resurser från Nato. Framför allt oroas Turkiet över att EU ska lägga sig i Cypernkonflikten, där Turkiet och Grekland står emot varandra, eller ta ställning i en eventuell konflikt mellan Grekland och Turkiet.

Nej-sidan i Irland accepterar resultatet

Nej-kampanjens ledare säger sig "till skillnad från ja-sidan förra gången" acceptera utgången av folkomröstningen om Nicefördraget i Irland. Med 49 procent valdeltagande vann ja-sidan till slut med 63 mot nej-sidans 37 procent.

De grönas ordförande Trevor Sargent var "ledsen för att det första resultatet inte respekterades". Sinn Feins ordförande Gerry Adams sade att han var glad för att diskussionen blev så bra men varnade för att frågorna om neutralitet och suveränitet inte kommer att försvinna av sig själva.

Ung vänsters ledare slipper åtal

Ung vänsters ekonomiska stöd till den av EU terroriststämplade palestinska organisationen PFLP leder inte till åtal i Sverige.

– Jag ser oerhörda tillämpningsproblem med den här lagstiftningen, säger kammaråklagare Hans Ihrman.

Ung vänster ordförande Ali Esbati och en ledamot av förbundsstyrelsen misstänktes för brott mot två olika lagar mot terrorism, sedan de i somras betalat in sammanlagt 3.930 kronor till PFLP hade då just förts upp på EU:s sanktionslista mot terrorister.

Nya EU-regler för genmodifierad mat

Ett nytt EU-direktiv om användningen av genmodifierade organismer (GMO) trädde nyligen i kraft. Direktivet reglerar använd-

ningen av genmodifierade grödor i naturen. Alla sådana grödor måste bland annat riskvärderas innan de sedan kan godkännas för tio år i taget.

Sedan tre år tillbaka råder det i praktiken stopp för nya genmodifierade produkter i EU, oavsett om det gäller mat, foder eller grödor. Orsaken är att flera länder vägrat att på EU-nivå godkänna nya produkter. 13 ansökningar, varav en från ett svenskt företag, väntar på att bli behandlade.

Petersson ny EU-ambassadör

Utrikesrådet Sven-Olof Petersson blir ny svensk EU-ambassadör i Bryssel. Han efterträder Gunnar Lund som utsetts till biträdande finansminister med särskilt ansvar för EMU-frågor.

Sven-Olof Petersson som är karriär diplomat, har varit chef för UD:s politiska avdelning.

Missnöje med svenska vinskatter

EU-kommissionen tycker att den svenska vinskatten fortfarande är för hög. Argumentet är detsamma som tidigare – de svenska skatterna gynnar öl på bekostnad av vin. Förra årets skattesänkning anses inte vara tillräcklig. Sedan kommissionen hotat med EU:s domstol sänkte Sverige vinskatten med drygt fem kronor litern förra året.

Men EU-kommissionen är inte nöjd. I ett brev till regeringen hävdas att Sverige "oaktat den ändring av svenska alkoholbeskattningen som inträffat" inte uppfyller sina skyldigheter enligt EU:s fördrag.